

vedení je nutné pro zavádění efektivnějšího a více motivujícího systému výuky a hodnocení žáků a také proto, aby učitelé byli schopni spolupracovat s poradenskými zařízeními a specializovanými pedagogickými pracovníky, uměli vyhodnocovat data sbíraná školou, aby efektivně komunikovali s rodiči. Zároveň je potřeba, aby ve školách byl dostatek specialistů a mentorů pro podporu inkluzivního vzdělávání.

Úrovně dobré praxe je ve školách dosahováno často za cenu pracovního přetížení pedagogů. Dosa-hují jí pouze školy s výjimečně inovativním a obětavým přístupem pedagogů. Financování efektiv-ních inkluzivních strategií není řešeno systémově, zatěžuje vedoucí pracovníky škol nutností psát projekty a školy nemají jistotu, zda budou moci vyvinuté strategie a odzkoušené postupy uplatňovat dlouhodobě. **Školy jsou proto nuceny překonávat chybějící systémové řešení v oblasti vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků nadměrným nasazením svých pracovníků.**

Mezi pedagogickou veřejností panují obavy z rušení ZŠP a z dalšího přetěžování pedagogů v běž-ných školách. Pracovníci ZŠP mají velké zkušenosti se vzděláváním žáků se SVP, cítí se nedoceně-ní a obávají se o svoji profesní budoucnost.

V rámci realizované ankety považují respondenti téma zlepšení kvality přípravy pedagogických pra-covníků a podmínek jejich práce za jedno z nejdůležitějších, vhodné ovšem spíše pro střednědobou strategii. Nepovažují za možné docílit pozitivního efektu ihned (do 1 roku). Z dílčích otázek ankety vyplývá, že nedostatečná příprava pedagogů a nedostatečné personální zázemí škol (nedostatek od-borníků, mentorů, specialistů, asistentů) jsou považovány za klíčový nedostatek nastavení podmínek pro inkluzivní vzdělávání ve školách.

Kladnou stránkou v přípravě pedagogů je existence dostatečných kapacit středních pedagogických i vysokých škol s mnohaletou tradicí, realizace dotačních a rozvojových projektů MŠMT pro podporu inkluzivního vzdělávání, existence zákonné úpravy o kvalifikačních předpokladech pedagogických pracovníků, včetně legislativního ukotvení pozice asistentů pedagoga a školních poradenských pra-covišť. Některé pedagogické fakulty rozšiřují rozsah studia o povinnou oblast speciální pedagogiky (2 semestry) pro všechny studenty, budoucí učitele.

Za nedostatky v přípravě učitelů je považována nedostačující délka praxe ve školách, nepřipravenost učitelů na práci s dětmi a žáky se SVP, nedostatečná finanční podpora inkluze, chybějící prostředky na asistenty pedagogů, logopedy, speciální pedagogy, školní psychology, kterých není ve školách do-statek.

Přestože instituce pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NIDV, střediska služeb školám) jsou připraveny poskytovat kurzy pro rozšíření inkluzivního vzdělávání různých skupin žáků (např. etnické menšiny, cizinci), zvýšenou poptávku po těchto kurzech nezaznamenaly.

Příklady dobré praxe

› Vzdělávání pedagogů na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně

Na Masarykově univerzitě v Brně je dlouhodobě prosazovaný inkluzivní přístup ke vzdělávání a příprava v oblasti speciální pedagogiky je začleňována do všech pedagogických směrů. Díky tomuto úsilí standard absolventů v oboru učitelství nejen na Pedagogické fakultě MU, ale i na Pří-rodovědecké fakultě, Fakultě informatiky a Fakultě sportovních studií MU obsahuje jako povin-nou část inkluzivní vzdělávání.

Součástí studia všech studentů oboru učitelství je zařazení dvou semestrů studia předmětů spe-ciální pedagogiky a inkluzivního vzdělávání. V bakalářském studiu se jedná o získání přehledu